

»Nič ne bo več tako kot doslej«

Medtem ko pišemo, je v Moskvi v teku vrhunsko srečanje med predsednikoma Bushem in Gorbačovom. S tem se uspešno zaključujejo devetletna pogajanja o zmanjšanju strateškega jedrskega orožja. Pravkar podpisani sporazum predvideva, da bosta velesili zmanjšali svoja jedrska arzenala za 3500 oziroma 4500 raket, tako da bo vsaka odslej imela po 8 oziroma 9 tisoč raket, njihovo število pa naj bi se nato zmanjšalo na šest in se končno ustavilo na ravni tri tisoč raket.

Moskovsko srečanje nudi seveda tudi priložnost za globljo proučitev vseh aktualnih kočljivih mednarodnih problemov; med njimi sta tudi Bližnji vzhod in jugoslovanska kriza. Ameriškega predsednika zanima predvsem stanje na Bližnjem vzhodu, kjer se pripravlja mednarodna mirovna konferenca, ki bi se je moral udeležiti tudi Izrael. O krizi v Jugoslaviji ni pričakovati kakih bistvenih sprememb v politiki obeh držav, saj je znano, da ZDA in SZ zaradi lastnih koristi zagovarjajo stališča, ki niso povsem v skladu z interesi posameznih narodov v Jugoslaviji, zlasti niso v skladu z interesi slovenskega in hrvaškega naroda.

Sovjetskega voditelja Gorbačova ta vrhunski sestanek zanima predvsem zaradi podpore, ki naj bi jo vsaj posredno nudil njegovi politiki glasnosti in perestrojke. V tej zvezi je treba opozoriti predvsem na nedavno zasedanje plenuma Centralnega komiteja sovjetske partije, ki je potekalo v znamenju naravnost zgodovinskih novosti: komunistična partija SZ je tako programske kot ideološko odločno stopila na pot socialdemokratizacije, kar je še pred nekaj leti — kot se živo spominjamo — predstavljalo enega najhujših zablod in »grehov«. Gorbačov je kratkomalo zahteval, naj se stranka odpove razrednemu značaju in diktaturi proletariata, skratka marksizmu in leninizmu, češ da gre za abstraktne kategorije, ki ne ustrezajo stvarnosti. »Socializem je treba — poudarja sovjetski predsednik — smatrati za zgodovinsko gibanje, katerega ideologija zajema celotno sovjetsko in svetovno socialistično misel.« »Kdor se s tem ne strinja, je komunistični fundamentalist; zato je najbolje, da zapusti stranko«.

Zanimivo je, da je ogromna večina članov Centralnega komiteja glasovala za smernice, ki jih je bil obrazložil glavni strankin tajnik. Nekateri komentatorji pa menijo, da je spopad med tako različnimi pojmovanji partije le odložen in da

dalje na 2. strani ■

Obisk slovenske delegacije pri Južnih Tirolcih

Popolna solidarnost s Slovenijo

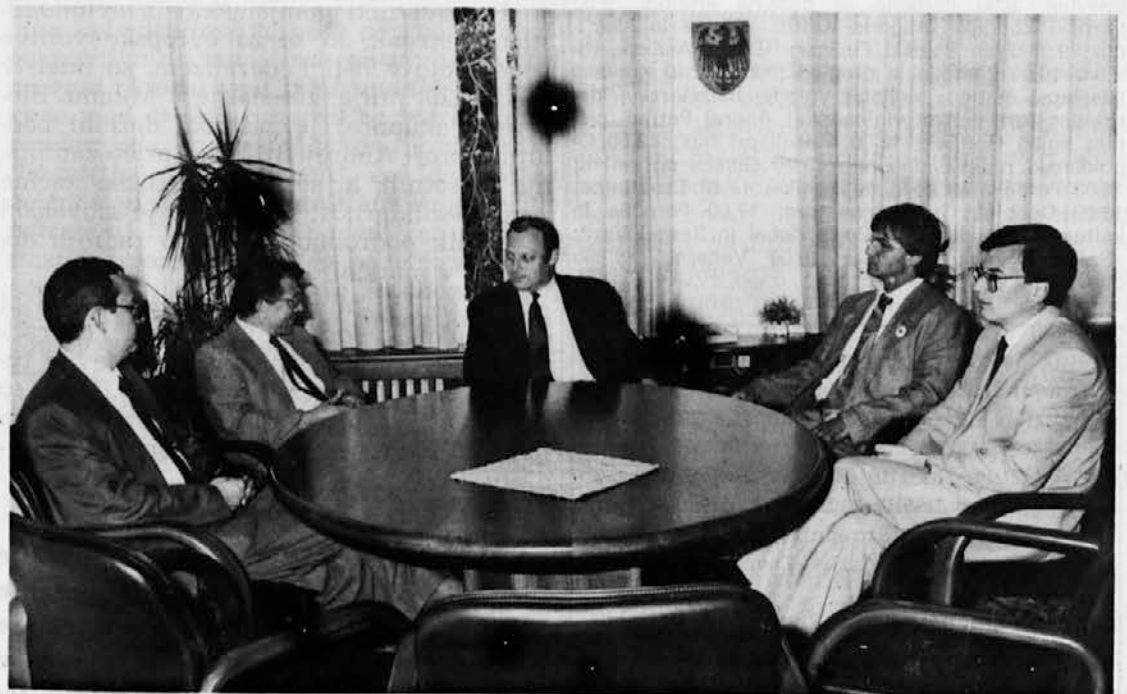
V tragičnih dneh vojaškega napada na Republiko Slovenijo in vse do danes je Slovenska skupnost angažirala vse svoje politične in prijateljske zveze, da bi podprla legitimna prizadevanja mlade države. Z veseljem je Ssk zabeležila solidarnost drugih manjšin v Italiji, s katerimi stranka sodeluje že dolga leta. Poročali smo že o solidarnostnem večeru francoske narodnostne skupnosti v Aosti. Do zelo pomembnega srečanja je prišlo tudi v ponedeljek, 22., in torek, 23. julija, v Bocnu med najpomembnejšimi predstavniki tamkajšnjih oblasti in delegacijo, v kateri so bili podpredsednik slovenskega parlamenta Vitodrag Pukl, član komisije za mednarodne odnose v slovenskem parlamentu Žaro Pregelj in deželni tajnik Ssk Ivo Jevnikar. Stranka je namreč sodelovala pri pripravi obiska, do katerega je prišlo na vabilo Južnotirolske ljudske stranke (SVP).

Goste je v ponedeljek sprejel predsednik pokrajinskega odbora v Bocnu dr. Luis Durnwalder, zvečer pa je bila v starodavni dvorani bocenskega socialnega centra Kolpinghaus okrogla miza o trenutnem položaju v Sloveniji, ki se je med drugimi udeležil poslanec SVP Michl Ebner. Slednji se je že v dneh vojaške agresije na Slovenijo v italijanskem parlamentu zavezal za priznanje mlade države in za pravico vseh narodov do samoodločbe. Dr. Pukl je na tem srečanju poglob-

ljeno obravnaval vse vidike dramatičnih dogodkov v Sloveniji, zelo obširno pa je orisal tudi vojaški vidik. Osvetlil je pozitivnost, pa tudi možne nevarnosti umika vojske (saj to dejstvo nudi med drugim možnost za ponovno reorganizacijo oboroženih sil JA). Z zadovoljstvom pa je poudaril, da je Slovenija tako dosegla vse tri zahteve, ki so nujne za priznanje nove države: ozemlje, prebivalstvo in dejansko oblast na svojem teritoriju. Žaro Pregelj pa je na tej okrogli mizi govoril predvsem o Evropi in nerazumevanju zahodnih držav do slovenskih osamosvojitvenih težnj. Omenil je tudi dejstvo, da je ta vojaška agresija ogrožala tudi jedrsko varnost (v nevarnosti je bila namreč tudi centrala na Krškem). Sledila je obširna diskusija, med katero so ugledni udeleženci dokazali, da je zanimanje za sedanje stanje in predvsem za bodočnost Slovenije res veliko in iskreno.

V ponedeljek zvečer so gostje in gostitelji nadaljevali s pogovori tudi na delovni večerji, ki se je je udeležil, skupno z vodilnimi predstavniki Južnotirolske ljudske stranke, tudi njen predsednik, senator Roland Riz. V torek dopoldne pa so bila na vrsti še srečanja z najpomembnejšimi predstavniki pokrajinskega sveta v Bocnu in deželnega sveta Tridentinske-Južne Tirolske. Zanimivo je povedati, da sta gosta

dalje na 2. strani ■

Od leve: Michl Ebner, Vitodrag Pukl, Luis Durnwalder, Žaro Pregelj in Ivo Jevnikar

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 4. avgusta, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 Mladinski oder: »Ko zorijo jagode« (Branka Jurca - Ivan Bužičan), RO; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Na počitnice; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Boris Kobal in Sergej Verč: »Satirični kabaret 1991; 16.00 Koncert Dekliškega in moškega zbor Igo Gruden v spomin na Sergija Radoviča; 17.00 Boris Pahor: »V labirintu«, roman; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 5. avgusta, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Iz Četrtekovih srečanj; 9.00 Otroški kotiček: »Glasbeni vrtljak«; 9.30 Fran Saleški Finžgar: »Dekla Ančka«, roman; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.40 Moški zbor Mirko Filej iz Gorice; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.40 Za smeh in dobro voljo; 14.00 Poročila in deželna kronika; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Slovenski film v Gorici: povratek nazaj; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ TOREK, 6. avgusta, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.30 Fran Saleški Finžgar: »Dekle Ančka«, roman; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Zapiski Dušana Jelenciča z odprave na Everest; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Fran Levstik: »Pisma Franji G.«, izvaja Boris Kralj; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SREDA, 7. avgusta, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.30 Fran Saleški Finžgar: »Dekla Ančka«, roman; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.40 Slovenski oktet; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.35 Človek v meinih situacijah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 Dvojezičnost in identiteta; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Jugoslavija po letu '45; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 8. avgusta, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Literarne podobe: Zgodbe o revijah; 9.30 Fran Saleški Finžgar: »Dekla Ančka«, roman; 10.00 Poročila in pregled tiska; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 Spomini Henrika Tume; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Četrtekova srečanja; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PETEK, 9. avgusta, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.30 Fran Saleški Finžgar: »Dekla Ančka«, roman; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.40 Obalni oktet iz Izole; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.40 Doživljati rojstvo; 14.00 Poročila in deželna kronika; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 10. avgusta, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.00 Otroški kotiček. Dragotin Kette: »Šivilja in škarjice«; 9.30 Fran Saleški Finžgar: »Dekla Ančka«, roman; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert Glasbene matice: violinist Volodja Balžalorsky, klarinetist Jurij Jenko, violončelist Andrej Petrač, pianist Bojan Gorišek; 12.00 Muzeji pri nas; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Drobčinice; 16.00 Debelost in akupunktura; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Boris Kobal in Sergej Verč: »Satirični kabaret 1991«; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

NOVI LIST

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« - Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, števil. 157.

Uredništvo: Martin Breclj, Bojan Brezigar, Ivo Jevnikar, Drago Legiša (glavni in odgovorni urednik), Miro Oppelt, Saša Rudolf, Marko Tavčar in Egidij Vršaj.

Oglasi: Publist d.z.z.; Trst, ul. Montecchi 6; tel. 040/7796611.

Tisk: Tiskarna Graphart, Trst, ulica Rossetti 14, tel. 040/772151.

Popolna solidarnost s Slovenijo

■ nadaljevanje iz 1. strani

iz Slovenije, Pukl in Pregelj, govorila prvi v nemškem, drugi pa v italijanskem jeziku. Stiki so bili tako veliko bolj neposredni.

Ob koncu velja omeniti še tiskovno konferenco, ki je bila prav tako v torek, in ki so se je udeležili uredniki vseh nemških in italijanskih dnevnikov, tednikov in radiotelevizijskih postaj iz Bocna, pa tudi dopisniki iz Innsbrucka. Dr. Pukl je pred odhodom izrazil svoje zadovoljstvo nad tem srečanjem. »Doživeli smo splošno podporo za mednarodno priznanje Republike Slovenije,« je dejal.

Dežela Tridentinska - Južna Tirolska je že zahtevala priznanje slovenske države, pokrajinski svet v Bocnu pa je lani izglasoval resolucijo, ki se zavzema za tesnejše stike s Slovenijo. Prva seja po poletnem premoru v deželnem svetu bo prav tako posvečena vprašanju Slovenije. »Vsaka pomoč je izredno dragocena posebno v tem trenutku, ko je mednarodno prizna-

nje Republike Slovenije nujno. To je jamstvo,« pravi deželni tajnik Ssk Ivo Jevnikar, »proti nevarnosti novih vojaških napadov in predpogoj za enakopravno dogovarjanje o novih odnosih z ostalimi deli Jugoslavije. Italijo je treba poleg tega prepričati, naj nudi gospodarsko pomoč ali pa naj vsaj omogoči gospodarske stike s Slovenijo. V treh mesecih moratorija skušajo namreč beograjske oblasti spraviti Slovenijo ekonomsko na kolena.«

XXVI. ŠTUDIJSKI DNEVI

»DRAGA 91«

DSI — TRST — 30., 31. AVGUSTA, 1. SEPTEMBRA 1991

PARK FINŽGARJEVEGA DOMA, OPCINE, NARODNA ULICA 89

Petek, 30. avgusta 1991

Ob 17.30: predstavitev predavateljev na letošnji Dragi

Ob 17.30: Justin Stanovnik: LECTIO DIF-FICILIOR. Izraz, vzet iz filološke znanosti, namiguje na načelo, naj težnja po resnici gre preko videzov: o tem bo govoril intelektualca, angažiran s sodobno slovensko problematiko.

Sobota, 31. avgusta 1991

Ob 16.00: Vlado Gotovac: HRVATSKA MED MEDITERANOM IN SREDNJO EVROPO. Prominenten hrvaški kulturnik, ki je iz titovskih zaporov prišel na čelo »Hrvaške matice«, bo spregovoril tehtno evropsko besedo izpod hrvaško-slovenskega obnebnja.

Ob 18.00: Peter Tancig: PERSPEKTIVE SLOVENSKE ZNANOSTI. Slovenski znanstvenik, član demokratične slovenske vlade, bo razgrnil svoje poglede na panoramo slovenskega znanstvenega prizadevanja.

Nedelja, 1. septembra 1991

Ob 10.30: Marko Rupnik: VIZIJA IZ KAOSA. Iz kaosa proti smislu, iz toge tradicionalnosti v novo svežo duhovnost, iz črkarstva v tokove duha...

Ob 16.00: Okrogla miza na temo: SLOVENIJA — REALNOST IN VIZIJA. Širši krog predstavnikov slovenskega političnega življenja bo pretresel sedanji osamosvojitveni trenutek.

Po vseh predavanjih bo diskusija in družabnost.

Nedeljska služba božja bo ob 9. uri v parku na prostem.

»NIČ NE BO VEČ TAKO KOT DOSLEJ«

■ nadaljevanje iz 1. strani

se bo boj nadaljeval ter končal na stran-kinem kongresu, ki bo še letos.

Ne glede na potek ter izid prihodnjega partijskega kongresa je treba priznati, da je šlo za zares zgodovinsko zasedanje plenuma Centralnega komiteja sovjetske partije, saj je bil potrjen zlom komunizma, kakršnega smo poznali ne samo iz teoretičnih razprav, temveč tudi iz prakse. Po tem zasedanju lahko upravičeno rečemo, da v Sovjetski zvezi nič ne bo več tako, kot je bilo doslej. Za nadaljnji razvoj dogodkov je potek zadnjega zasedanja plenuma Centralnega komiteja sovjetske komunistične partije morda pomembnejši od poteka in zaključkov vrhunškega srečanja med predsednikoma ZDA in SZ.

Novice

FRANCIJA IN JEDRSKO OROŽJE

Francija se je odpovedala načrtu jedrskega raketnega sistema S-45. Ta sistem naj bi nadomestil rakete Zemlja-Zemlja, ki so nameščene v raketnih odstreliščih Plateau d'Albion. V bistvu gre za 18 raket, ki skupno z bombniki »Mirage - 4« in jedrskimi podmornicami zagotavljajo francoski jedrski odgovor. Dosedanje rakete S-3 so fiksne, njihova konica pa ima 50-kratno moč hirošimske jedrske bombe. Njihov domet znaša 4.000 kilometrov. Nadomestiti bi jih morali do konca stoletja in zato so se odločili za popolnoma nov tip raketne oborožitve, kateri pa so se sedaj odrekli.

MANJŠINE SE PRIPRAVLJAJO NA VOLITVE

Predstavniki manjšinskih in avtonomističnih strank, ki se za evropske volitve povezujejo v listi Federalizem, so imeli v soboto, 20. julija, zasedanje v Milanu. Slovensko skupnost je zastopal deželni podtajnik prof. Andrej Bratuž. Spričo zanimanja prisotnih, ki so že na različne načine izrazili solidarnost Sloveniji, je slovenski zastopnik podrobno poročal o zadnjih dogodkih v matični državi.

Na seji je bil govor o možnosti, da bi se stranke, ki sodelujejo pri listi Federalizem, pod skupnim znakom predstavile tudi na parlamentarnih volitvah. Dalje so udeleženci razpravljali o simpoziju, ki ga lista načrtuje jeseni v Cagliariju na Sardiniji.

—o—

Član predsedstva Republike Slovenije Ciril Zlobec in minister za informiranje Jelko Kacin sta vodila delegacijo, ki je bila na obisku pri pokrajinski upravi v Vidmu. Obisk je bil namenjen informiranju gostiteljev o stanju v Sloveniji.

Pogovor s poročevalcem večine v deželni svetovni FJK

Zakon predstavlja pomembno obvezo

Z zakonom, ki ga je v petek, 26. julija, tik pred poletnim premorom, odobril deželni svet, bodo naše kulturne ustanove nekoliko svobodnejše zadihale. V triletju 1991-93 bodo namreč skupno prejele 24 milijard lir, tako da se jim ne bo več treba iz dneva v dan bati za preživetje. O vsebini tega zakona in o njegovem pomenu smo se pogovorili z deželnim svetovalcem Slovenske skupnosti Bojanom Brezigarjem, ki je bil na tem pomembnem zasedanju poročevalec večine. Brezigar si je zelo prizadeval, da bi prišlo do odobritve tega zakona in ima sploh velike zasluge, da se je to res uresničilo in to v tako kratkem času.

Marsikdo se je morda vprašal, zakaj je deželni svet odobril zakon za finančno podporo našim kulturnim ustanovam tik pred poletnim premorom. Nekateri so namreč mislili (ali celo upali), da se bo o tem zakonu razpravljalo šele septembra.

Res, nekateri so za vsako ceno hoteli ta zakon preložiti na jesen. Gre za ljudi in organizacije, ki naši manjšini niso posebno naklonjene, da se poslužim zelo mile ocene. Pri tem so seveda imeli svoje račune: predvsem so hoteli ta zakon izkoristiti, da bi tri mesece napadali deželno večino in stranke, ki jo sestavljajo, ter s tem gojili svoj nacionalistični vrtiček. Poleg tega pa so se nedvomno zavedali, da bi ti pritiski dosegli svoj cilj in bi deželna večina pač sprejela nekatere spremembe, seveda Slovencem v škodo, saj tako ugodnega trenutka, kot je sedanj, verjetno ne bo več. To ugodnost je treba pripisati splošnemu političnemu vzdušju prijateljstva do Slovenije in torej tudi do slovenske manjšine, obenem pa tudi dejstvu, da smo sredi poletja in da se pač vedno v tem času v Italiji sprejemajo za vlado nepopularni zakoni, ker gredo v tej vročini kmalu v pozabo ...

Ali so finančna sredstva, ki jih nameinja ta zakon, zadostna za dostojno preživetje in razvoj številnih slovenskih kulturnih ustanov v zamejstvu?

Na to vprašanje morajo odgovoriti ustanove same. Osebnostno mislim, da bi potrebovali nekaj sredstev več, verjetno najmanj še dve milijardi lir, da bi vse ustanove lahko preživele in redno delovale, seveda poleg velikega vprašanja Primorskega dnevnika, ki s tem zakonom še zdaleč ni rešeno. Vendar predstavlja ta zakon pomembno obvezo, da bo odslej dežela Furlanija - Julijska krajina skrbela za delovanje teh ustanov. To pa je vsekakor pomembno dejstvo. Na tej osnovi lahko ustanove načrtujejo svojo dejavnost z dokajšnjo mero gotovosti in jim ni treba več beračiti za kritje stroškov rednega delovanja. S tem pa nikakor nočem trditi, da morajo zaspiti na deželnih prispevkih; nasprotno, iskati morajo tudi druge vire dohodkov, vendar so v trenutku, ko so redna sredstva zajamčena, tudi sponsorizacije verjetno precej lažje, ker bodo uspešne v neke konkretne pobude.

V zvezi s tem je treba še poudariti, da se tudi v naši sredi čedalje bolj uveljav-

lja prepričanje, da gre za vsemajšinske ustanove in da se počasi premoščajo zgodovinske pregrade, ki so nam dolga povojna leta onemogočale skupno delovanje na nekaterih področjih. To seveda ne pomeni nikakršne poplitvitve, pač pa vrednotenje kulturnega pluralizma, ki je med nami vedno obstajal, obstaja in tudi mora obstajati, kajti pluralizem bogati našo kulturno dejavnost.

Kakšno je bilo stališče drugih političnih sil v deželni svetovni in katere točke so bile najbolj sporne?

Zakonski osnutek je predložila deželna vlada in zanj so glasovale vse stranke, razen neofašistov in Liste za Trst. Vzdržali so se nekateri tržaški predstavniki KD, češ da ni bilo istočasno poskrbljeno za italijansko manjšino v Istri, ne da bi upoštevali, da to ne sodi v pristojnost dežele, ampak vlade. Tudi v deželni svetovni je bilo slišati nekaj polemik, s strani predstavnika Zelenih Rossija, ki je pogrješal globalno politiko do manjšinskega vprašanja, in s strani slovenskega predstavnika Budina, ki je med drugim smatral za potrebno, da poudari, da se za ta zakon predsedniku Biasuttiju ne bo zahvalil, češ da gre za dolžnost deželne vlade. Meni se je zdelo potrebno, da se deželni vladi zahvalim še zlasti za pozornost, ki jo je namenila slovenskim organizacijam, in za občutljivost, ki jo je imela za potrebe slovenskih ustanov. V začetku so bili predlogi, ki so prihajali iz deželne vlade, za Slovence težko sprejemljivi, saj je bil večji del sredstev namenjen investicijam, manjši del pa stroškom za delovanje. To bi pomenilo propad naših kulturnih ustanov. Ko smo to problematiko primerno obrazložili, smo bili deležni razumevanja in smo prejeli tako besedilo, ki rešuje velik del problemov manjšinskih ustanov. Sicer pa je zahvala tudi vprašanje olike: še v gostilni se zahvališ nataranju, ki te prijazno postreže, čeprav je dolžan za storiti, pa še plačan je za to; ali je torej zahvala predsedniku deželne vlade res nekaj tako pod-

častnega. Mene dejstvo, da sem se Biasuttiju zahvalil, ne bremeni, zdelo se mi je nekaj povsem naravnega za normalne človeške odnose, ki jih imam s predsednikom deželne vlade.

Kar pa zadeva sporna vprašanja, naj omenim predvsem šolo v Benečiji. Temu financiranju so mnogi nasprotovali in proti tistemu členu je glasoval tudi predstavnik republikanske stranke.

Vsekakor je spodbudno dejstvo, da je ta zakon namenil posebno vsoto tudi šolskemu centru v Špetru, saj to pomeni dejansko priznanje obstoja slovenske manjšine tudi v videmski pokrajini. Kakšen vpliv utegne imeti to dejstvo na vsebino bodočih zakonov, ki naj bi jih v korist naše manjšine končno odobrila država?

O tem je težko govoriti. Vsekakor predstavlja znatni prispevek 400 milijonov lir letno dvojezičnemu šolskemu centru v Benečiji velik uspeh, saj gre za prvo formalno priznanje, da Slovenci živijo tudi v videmski pokrajini. Mislim, da bo to nujno vplivalo tudi na zakon za globalno zaščito, kadar se bo parlament s tem vprašanjem ukvarjal. Sicer pa naj takoj povem, da vključitev te postavke v zakon ni bila lahka, in nekoč bo morda treba opisati ozadje tega dogajanja. Že sedaj pa lahko rečem, da tega ne bi dosegli, ko ne bi bilo sedanjega ugodnega političnega trenutka in simpatije, ki jo kot Slovenci uživamo ne po svoji zaslugi, ampak zaradi dogajanja v Sloveniji. Pritiski nasprotne strani, tudi v sami deželni vladi, so bili namreč izredno močni.

Slišati je bilo, da kriterij za porazdelitev finančnih sredstev ni najboljši. V čem naj bi bil pomanjkljiv?

Nobena porazdelitev ni najboljša, če je pač sredstev premalo. Kot sem že dejal, bi potrebovali še dve milijardi lir, da bi v glavnem zadostili vsem potrebam. Seveda pričakujem številnih kritik, saj vsakdo vidi najprej svoje potrebe. Dežela pa je moralna obravnavati potrebe prav vseh in iskati ravnovesje, kar v politiki ni vedno lahko. Dovoljujem si reči, da je ravnovesje, ki ga vsebuje zakon, najboljše možno ravnovesje, upoštevajoč težnje in želje posameznih dejavnikov deželne stvarnosti. Tudi sicer mislim, da je zakonsko besedilo precej uravnovešeno in da jemlje v poštev skoraj vse oblike kulturnega delovanja. Prav vsaka organizacija bo našla v tem okviru možnost, da prejme ustrezno podporo za svoje delovanje. Seveda pa ta zakon nikomur ne dovoljuje, da bi mirno zaspal in ne bi iskal dodatnih sredstev za svojo dejavnost. To, kar je naša manjšina doslej sama proizvajala, za kar je sama zbrala sredstva, se bo pač moralo nadaljevati. Tej svoji iniciativnosti se ne smemo odpovedati. Res, velike ustanove bodo ta sredstva potrebovala za redno delovanje, za naša društva in manjše organizacije pa naj bodo ta sredstva predvsem spodbuda za popestritev in obogatitev njihovega delovanja.

Zadnje vprašanje zadeva zakon o Krasu, za katerega so mnogi pričakovali, da bo prav tako odobren v tem obdobju. Kajti so konkretni problemi?

Res, tudi sam sem pričakoval, da bo zakon o Krasu odobren pred poletnimi po-

Draga 1991

(Pogovor s predsednikom S. Pahorjem)

Sergij Pahor

V Finžgarjevem domu na Opčinah bodo tudi letos študijski dnevi »Draga 91«, ki so v našem slovenskem zamejskem prostoru postali že tradicija. Društvo slovenskih izobražencev iz Trsta jih prireja že 26. leto. »Draga« bo trajala tri dni, to je od petka, 30. avgusta, do nedelje,

1. septembra. Na sporedu je pet zanimivih predavanj (program objavljamo v okvirčku), posvečenih predvsem sodobnemu dogajanju, slovenski osamosvojitvi in problemom na Hrvaškem eden izmed predavateljev pa bo govoril tudi o duhovnosti. O vlogi »Drage« danes in nekoč smo se pogovorili s predsednikom Društva slovenskih izobražencev Sergijem Pahorjem.

Za »Drago« je nastopilo 26. leto delovanja. Morda bi bilo prav, da bi uvodoma za bralce na kratko obnovili »zgodovino« teh študijskih dni.

Zgodovina je zapisana v dosedanjih 25 Dragah, v seznamu več kot 100 predavateljev in tem, v nastopih diskutantov, predvsem pa v odmevih v slovenski javnosti ki je z zanimanjem sledila našim študijskim dnevom, vse odkar jih je prvič organiziral Jože Peterlin. Pridobili smo si nesporno veljavo in ugled, čeprav tudi veliko hudih kritik, zlonamerne natančevanja, nerazumevanja in odklanjanja. Razvoj dogajanja na Slovenskem pa je dokazal, da smo imeli prav, ko smo dosledno zagovarjali dialoški način za razčiščevanje odprtih problemov slovenske družbe doma, v zamejstvu in zdomstvu. Te dialoške usmeritve nismo nikoli zapustili, čeprav so nam nekateri zamerili, da smo za vsako ceno hoteli ohraniti svojo svobodo in odprte mikrofone za vse udeležence.

Od svojega nastanka dalje je bila »Draga« nekakšen »glas slovenske opozicije«. Kakšne težave ste zaradi tega imeli v preteklosti?

Največ težav smo pravzaprav imeli z organizacijo, pač zaradi neznatnih finančnih sredstev, s katerimi smo lahko računali. DRAGA je sicer bila zavestno »glas slovenske opozicije«, toda ni bila samo to, bila je tudi glas slovenskega zamejstva v boju za svojo utemeljitev in svoje pravice, šla pa je tudi na pot dialoga, ki na so ga uradni slovenski krogi takrat še »rdeče« Slovenije kmalu začeli odklanjati, zastraševati udeležence in umikati predavatelje v zadnjem trenutku. Toda mi smo vztrajali.

Kakšni publiki je ta prireditve namenjena?

DRAGA je namenjena vsej slovenski javnosti, vabljeni pa so predvsem tisti, ki jim je pri srcu usoda slovenskega naroda, ki imajo odnos do slovenske preteklosti in sedanjosti in ki hočejo gledati v prihodnost. Hotelo smo pritegniti tudi mladi, vendar se nam ni vedno posrečilo, ta-

dalje na 8. strani ■

Naša društva

SKPD Mirko Filej v Gorici

Ze od nekaj je Gorica igrala pomembno in specifično vlogo v slovenski kulturni zgodovini. Od same dobe čitalnic sem vse tja do vedno večje narodne samozavesti in s tem tudi kulturno-prosvetne dejavnosti med koncem prejšnjega in začetkom našega stoletja. Gorica je bila pomembno kulturno središče celotne Primorske, njen odmev oz. vpliv pa se je poznal tudi v osrednjem slovenskem prostoru. Jasno, da tu ni mesta za obravnavo slavne preteklosti, treba se je soočiti s sedanostjo. Po priključitvi k Italiji so se razmere seveda bistveno spremenile, vendar je bilo mesto še po prvi svetovni vojni vseeno center širše goriške dežele od visoke Soške doline preko Vipavske in Krasa pa še do Brd in drugih območij slovenske primorske zemlje. V težkih okoliščinah fašističnega zatiranja in narodnega preganjanja so prav v Gorici še vedno v mejah možnosti delovale razne organizacije in ustanove, ki so ohranjale našo besedo in pesem. Nato je prišlo do vojne, novih težav in dram, prišlo pa je tudi do upora in osvoboditve. In s tem je vstal tudi za Slovence ob Soči in Adriji nov dan, z njim pa tudi nova pomlad slovenskega kulturnega in prosvetnega delovanja. Tega, kar se je prav primorski, posebej goriški slovenski človek vedno zavedal in bil. Kako lepo je to v pesmi izpovedal naš veliki Župančič: »Čujte: vaš rod med Sloveni — šel za njó najdalje — vtopljal v svetlem hrepenjenju — se v ravni Italje. — Ni, kot drugi, v njih utonil, — še se je zavedel, — tibo luči se poklonil in na svoje sedel...« (Goriškim izgnancem).

V takem okviru je prišlo do ponovne oživitve prosvetno-kulturnega delovanja na Goriškem po drugi svetovni vojni. In sem sodi posebej nastanek in delovanje društva, ki je hotelo najprej povezati goriške Slovence in jim nuditi pristno slovensko prosvetno in kulturno bogastvo. Prav v prva povojna leta sodi namreč ustanovitev prosvetne organizacije, ki se je imenovala (in se še danes imenuje) **Slovensko katoliško prosvetno društvo (SKPD)** v Gorici. V januarju leta 1950 je bil v Domu Brezmadežne na Placuti prvi kulturni večer, posvečen spominu dveh pomembnih kulturnih in javnih delavcev, prof. Jožka Bratuža in dr. Janka Kralja. Društvo pa se je formalno ustanovilo naslednje leto, 1951. Delovanje društva naj bi slonelo na trdnih krščanskih temeljih, na katerih je slovenski narod gradil svoj omiko in jo ohranjal. Sedež društva je bil od vsega začetka in je še danes na Placuti. Tam je bila tudi dvorana Brezmadežne, ki jo je društvo uporabljalo za svoje večere, koncerte in druge nastope, pa tudi za družabna srečanja, kot npr. silvestrovanja. Ko je bil leta 1962 dograjen Katoliški dom, je društvo svoje dejavnosti preneslo v nove prostore Katoliškega doma. Se posebej je goriško društvo dalo dve pobudi širšega pomena: zgraditev Katoliškega doma in ustanovitev Zveze slovenske katoliške prosvete. Ko je društvo pričelo delovati, se je vanj vključil mešani pevski zbor, ki je obstajal že prej in ga je vodil prof. Mirko Filej. Prav s tem delovanjem je prišlo nato do pomembnih in še obstoječih iniciativ, kot so božični koncerti v goriški stolnici, do zblizanja naše prosvete s koškimi sorodnimi organizacijami, do samostojnih koncertnih nastopov zbora samega. Prav prof. Filej je namreč pevski zbor (ki se je kasneje preimenoval v zbor Lojze Bratuž) dvignil

na zavidljivo raven in z njim nastopal po Goriškem, Tržaškem in Koroškem.

Po zaslugi prof. Fileja je prišlo tudi do prvih zborovskih tekmovanj in nato zborovske revije, ki je znana pod imenom Cecilijanka. Prof. Filej je tudi bil duša nove orglarske šole na Placuti, ki je vzgojila zlasti vrsto mladih pevovalij. Kasneje je prišlo v okviru SKPD (ki se je leta 1962, po Filejevi smrti, poimenovalo po njem) do ustanovitve nove Glasbene šole, ki jo sedaj vodi prof. Silvan Kerševan. Ta se je pred nekaj leti preimenovala v Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel, ki mu predseduje prof. Franka Žgavec. Kar zadeva pevski zbor Lojze Bratuž, sta mu po Filejevi smrti kot dirigenta sledila Ivo Bolčina in prof. Stanko Jericijo, ki ga še vedno vodi. V okviru SKPD se je osnoval tudi oktet Planika, ki ga je vodil Franc Valentinčič, nato pa še otroški zbor Ke-

dalje na 5. strani ■

NOVICE

V vzhodni Slavoniji in Južni Hrvaški se nadaljujejo spopadi med hrvaško policijo in gardo na eni ter srbskimi teroristi in uporniki na drugi strani. Do tega trenutka niso nič zalegla prizadevanja za prekinitev sovražnosti. Čez nekaj dni bi morala ponovno dopotovati v Beograd evropska trojka, da se skuša uresničiti sklep, ki je bil sprejet te dni v Bruslju, naj bi spopade na Hrvaškem preprečevale posebne vojaške enote. Te naj bi sestavljali pripadniki hrvaške policije in JA.

Prejšnji teden sta bili na Tržaškem dve zborovanji, ki ju je priredil Solidarnostni odbor Slovencev v Italiji in sta bili posvečeni položaju v Sloveniji. Medtem ko je na prvem zborovanju (v Bazovici) skoraj že kazalo, da se obnavlja vzdušje iz kominformovskih let (1948-54) z ostrimi in mestoma tudi žaljivimi napadi na sedanje slovensko vodstvo, je drugo zborovanje (na Proseku) potekalo bolj mirno in zlasti bolj dostojno. Prvo okroglo mizo je vodil Dušan Udovič, sodelovali pa so Ciril Ribičič, Viktor Blažič in Marjan Osolnik; drugo okroglo mizo je vodil Miro Opelt, sodelovala pa sta Ciril Zlobec in Dimitrij Rupel.

—0—

ZAKON PREDSTAVLJA POMEMBNO OBVEZO

□ nadaljevanje s 3. strani

čitnicami. Žal kljub mojim prizadevanjem ni bilo tako in v tem trenutku obstaja bojazen, da bo zakon, o katerem bo dežela razpravljala pred koncem leta, znatno slabši od besedila, ki ga poznamo. To bi lahko sklepali iz razprave, ki se je razvila v teh dneh predvsem po časopisih. Osebnostno mišlim, da bi se morali podpisniki sporazuma o sinhrotronu sestati in razpravljati o tem vprašanju, kajti brez njihovega pritiska verjetno tokrat ne bo šlo: vse preveč je namreč nasprotnega vetra.

(Vprašanja je postavila Helena Jovanovič)

SKPD Mirko Filej

■ nadaljevanje s 4. strani

kec, ki sta ga vodila Ivo Bolčina in Franka Žgavec. Naj v glasbenem okviru delovanja SKPD omenimo še tamburaški orkester, ki je deloval v šestdesetih letih in ga je vodil pok. Maks Debenjak. Na Placuti je prišlo tudi do ustanovitve društvene knjižnice (ki je sedaj v prostorih KD).

Posebno poglavje v delovanju goriškega društva že od vsega začetka predstavlja dramsko delovanje. Leta 1953 je nastal dramski odsek ki ga je uspešno vodil režiser Maks Komac. Priredil je celo vrsto lepih iger iz klasične in slovenske dramske literature. Tako npr. igre Med ved, Snubač in Striček Vanja A. Čehova, Molièrove Scapinove zvijače, Meškovo Henrik, gobavi vitez, itd. Pozneje je prišlo do novih oblik dramskega delovanja in sodelovanja drugih režiserjev, kot so bili Aleksij Pregarc, Emil Aberšek in sedaj v okviru skupine Oder '90 Franko Žerjal.

Kaj pa SKPD zadnja leta oz. danes? Gotovo je delovanje goriškega društva v vseh naslednjih letih beležilo razne spremembe in nove pobude, vse za kar se da aktivno prisotnost na prosvetnem področju našega mesta v novih delovnih oblikah. Zadnja leta se delovanje SKPD Mirko Filej kaže predvsem v dveh smereh: bogata izbira kulturnih večerov s predavanji ter prirejanje samostojne koncertne dejavnosti. Pri tem naj še omenimo, da se je pevski zbor L. Bratuž delno osamosvojil, čeprav deluje še v povezavi z društvom.

Težko je tu naštetati pomembnejše kulturne pobude, zlasti kar zadeva predavanja in kulturne večere. Med temi naj med zanimivejšimi omenimo razna predavanja pisateljev Vinka Beličiča, Alojza Rebule, zgodovinarja Branka Marušiča, literarnega zgodovinarja Marjana Breceljca, teologa Jožka Pirca in Draga Klemenčiča. Pa spet predstavitev knjižnih prvenecov naših zamejskih literatov, kot so Ljubka Šorli, Bruna Pertot, Mirko Mazora, Vinko Beličič, istrski pesnik Alojz Kocjančič itd. Med pomembnejše pobude sodijo še predstavitev zbornika Venetovnje s sodelovanjem priznanih znanstvenikov Slovenske akademije znanosti in umetnosti, nato Idrijski večer ob 500-letnici mesta, pa še spominski večer ob stoletnici pesnika Jožeta Lovrenčiča, Pregljev večer, večer ob Dalmatinovi bibliji itd.

Koncertno delovanje v zadnjih desetletjih tudi beleži veliko zanimivega in izvirnega. SKPD je stalno prirejalo in še prireja (edino v našem mestu) orgelske koncerte z nastopi priznanih solistov, kot so mojstri Hubert Bergant, Milko Bizjak, Paul J. Sifler, mehiški organist Hernandez, dunajski mojster Haselböck in drugi. Pa spet komorni koncerti s sodelovanjem priznanih slovenskih glasbenih umetnikov vokalne ter instrumentalnega glasbe. Naj recimo le omenimo kak pomembnejši nastop, kot Trio Lorenz in Baročni trio iz Ljubljane. SKPD je v glasbenem okviru seglo tudi na izdajateljsko področje. Ob 50-letnici smrti Lojzeta Bratuža je izdalo pesmarico Kraguljčki z njegovimi skladbami svetne vsebine.

Kaj pa odbor SKPD? V tridesetih letih društvenega obstoja se je zvrstilo v odboru veliko število kulturnih in prosvetnih delavcev, od katerih jih je že veliko pokojnih. Med predsedniki so se zvrstili K. Humar, D. Butkovič, A. Kacin, M. Filej, A. Bratuž, I. Bolčina, M. Komac in V. Prašnik. Od smrti nepozabnega Viktorja Prašnika vodi sedaj SKPD podpredsednik Ljubka Šorli. Društvo pripravlja tudi svoj občni zbor, ki bo načrtoval nove programe delovanja.

Dva duhovniška jubileja v Mirnu

Prejšnji mesec sta v Mirnu potekali slovesnosti ob duhovniškem jubileju dveh domačinov, ki že vrsto let delujeta v božjem vinogradu. V nedeljo, 14. julija, je v župnijski cerkvi sv. Jurija bila zlata maša mirenskega rojaka Efrema Mozetiča, ki pastiruje kot župnik v Dutovljah, upravlja pa tudi Koprivo in Skopo. Slavljence se je rodil leta 1918 v Mirnu, v duhovnika je bil posvečen 29. junija 1941 v Gorici. Službena pot pa ga je doslej vodila v naslednje kraje: Temnico, Gradno, Vipolže in končno v Dutovlje. Kakor je sam povedal med slovesno mašo v Mirnu, je njegovo duhovniško poslanstvo bilo razpeto med Brda in Kras, kar mu je dalo priložnost dobro spoznati različne primorske kraje in ljudi, prav tako je njegovo petdesetletno službovanje potekalo v znamenju mnogih prelomnih dogodkov. Še v posebni nevarnosti se je znašel med drugo svetovno vojno, ko so ga Nemci zajeli in je malo manjkalo, da ni bil obsojen, a tudi dovojnica leta so terjala mnogo modrosti in potrpežljivosti, saj komunistične oblasti veri niso bile naklonjene. Nad vsem pa je po jubilarntovem mnenju bdela božja previdnost, saj se najvišje nadnaravno bitje, Bog, ne da razpoznati vsakomur in je njegov obstoj marsikdaj zavil v skrivnost, a se na koncu vedno zgodi tako, da zmagata dobrota in pravičnost nad hudobijo. Med slovesno zlato mašo v Mirnu smo med drugim slišali tudi priložnostno pesem goriške pesnice Ljubke Šorli, med slavnostnim kosilom na Mirenskem Gradu pa je daljšo pesem o slavljenju prebral batujski župnik Jožko Kragelj.

Drugi jubilarnt je Jurij Devetak, rojen leta 1941 v Mirnu, ki je že kot študent vstopil med lazariste, posvečen pa je bil

29. junija 1966 v Logu pri Vipavi. Kot član misijonske družbe je večino službenih let prebil v Beogradu, nekaj časa pa je deloval tudi v Ljubljani. Njegova duhovniška izkušnja je gotovo zanimiva, saj deluje v okolju, kjer so katoličani v izraziti manjšini, delo katoliških duhovnikov in sester usmiljenk v Beogradu pa je v zadnjem času zaradi znanih političnih razmer oteženo, čeprav so si oboji vedno prizadevali in se tudi danes trudijo, da ne bi delali razlik med pripadniki različnih narodov in veroizpovedi, pač v duhu Kristusovega nauka o dostojanstvu vsakega človeka. Srebrna maša lazarista Jurija Devetaka je potekala na Mirenskem Gradu, kjer je tudi sicer ena od postojank tega reda, prav tako tudi slovesen obed, na katerem so se zbrali nekateri duhovniki, sodniki, prijatelji in cerkveni pevci.

Obe slovesnosti, zlata in srebrna maša, sta primerno razgibali mirensko župnijsko skupnost, prav tako sta dali možnost skupnega praznovanja in srečanja mnogih domačinov, tudi takih, ki živijo drugod. Tovrstne pobude so še posebej občutene v današnjem času, v katerem slovenski narod trpi hude preizkušnje in se ljudje globlje zavedajo verskih vrednot in pomena prisotnosti duhovnikov med nami.

M.

Zasedanja ministrskih predsednikov in zunanjih ministrov t.i. pentagonale (zdaj heksagonale) v Dubrovniku so se kot opazovalci udeležili tudi zunanji ministri vseh šestih republik jugoslovanske federacije. Za Slovenijo je bil prisoten dr. Dimitrij Rupel. Predsednik Andreotti je pred prihodom v Dubrovnik poromal v Medjugorje.

Vrnimo imena v slovensko obliko!

Na pobudo Mladinske sekcije Slovenske skupnosti in organizacije SMReKK iz Gorice se je deset oseb odločilo za pravni postopek za vrnitev svojih imen v prvotno slovensko obliko. Tako je Giovanni Sirk tudi uradno postal Ivan, Roberto Cotič-Robert, Raimondo Petejan-Rajko, Ermanno Kosič-Herman, Marko Humar-Marko, Marina Černic-Marinka, Martino Srebrnič-Martin, Andrea Terpin-Andrej, Giovanni Contin-Janez, Andrea Vogrič pa spet po slovensko Andrej. Postopek sta opravila dr. Damjan Terpin in Robert Cotič.

Pobudniki upajo, da je to le začetek in da se bo v bodoče vse več Slovencev odločilo za ta korak. Mladinska sekcija Ssk in SMReKK sta skušali o tem obvestiti čim več naših ljudi z Goriškega; priredila sta tudi nekaj srečanj na to temo ter izdala brošuro z navodili za vrnitev imen in priimkov v slovensko obliko. Treba je še povedati, da je medtem rimski parlament tudi odobril zakon, ki poenostavlja ta postopek za spremembo poitalijančenih in popačenih priimkov, ni pa še znano, če se ga je kdo poslužil.

Oseb, ki so se odločile za ta postopek, sicer ni veliko. Nedvomno bi pričakovali

več, saj vendar nima smisla, da prisegamo na slovenstvo, a nam na osebnih dokumentih neizprosno piše — italijansko ime, ker se marsikomu preprosto »ne ljubi« sprožiti postopka...

UMRLA JE ANICA SIMČIČ

V Buenos Airesu je v nedeljo, 28. julija, v starosti 86. let umrla Anica Simčič Kralj, ki je imela v emigraciji pomembno mesto v tamkajšnjem slovenskem kulturnem življenju. Rojena je bila v Goriških Brdih. Med obema vojnama je bila kot antifašistka skupno z možem Jankom Kraljem v konfinaciji na otoku Lipari, nakar sta se oba vrnila v Gorico, kjer je sodelovala z možem vsa leta fašistične diktature. Leta 1948 je z družino emigrirala v Argentino, kjer se je aktivno vključila v slovenske kulturne tokove. Pisala je članke za razne tamkajšnje revije, predvsem o družinski in ženski problematiki. Bila je tudi dobra predavateljica in je kot kulturna delavka sodelovala pri Slovenski kulturni akciji v Buenos Airesu. Nekajkrat je med svojimi obiski v domačih krajih predavala tudi v Trstu in Gorici.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

»Višinski« - knjiga, ki bo imela uspeh

V teh vročih dneh prihaja na italijansko tržišče knjiga, ki bo gotovo imela uspeh med ljubitelji polpretekle zgodovine. Pri Mondadorijevi založbi je namreč izšlo delo, ki ga dobite za 35 tisoč lir in ima 413 strani. Knjigo je spisal Arkadij Vaksberg in nosi naslov »Višinski«. To je biografija človeka, ki je svoje ime zapisal v sovjetsko zgodovino na kar se da krut način; bil je namreč javni tožilec na vseh t.i. Stalinovih procesih, to je na političnih procesih, ki so poslali na strelišče ogromno ljudi, od majhnih in nepomembnih do ljudi takega kova, kot je bil Buharin.

Pisec knjige se je o Andreju Višinskem temeljito poučil v arhivih, ki so bili do sedaj zaprti in na ogled samo strogo zaupnim ljudem Perestrojka in glasnost gresta svojo pot tudi na tem področju in prav zato je knjiga zelo zanimiva, ker nam pokaže, kakšno je bilo ozračje v času Stalina, še posebej, kaj je Andreja Višinskega peljalo na pot, da je postal tako neusmiljen in Stalinu slepo vdan javni tožilec. Višinski je potomec v slavni poljski plemiški rodbini, zato je v revoluciji najprej pomagal manjševikom. Ko pa je ugotovil, kam gre vse skupaj, se je premislil in preko poznanstva s Kobo prišel v zmagovito strujo revolucionarjev. Koba se je v tistih časih še imenoval človek, ki je pozneje postal strah in trepet: Stalin.

Andrej Višinski je s Stalinovo pomočjo začel dobivati vedno večji vpliv, postajal je vedno bolj

vdan svojemu gospodarju in tako tudi vedno bolj osebno močan. V zgodovini težko najdemo človeka, ki bi bil tako pasje vdan svojemu gospodarju. Ko je Stalin imel težave, ali pa tekmece, katerih se je hotel znebiti, je samo poklical Višinskega, ki je bil pravi mojster spletkarstva in vseh mogočih laži. Po poklicu je bil jurist in je zato bil še toliko bolj nevaren. Izumil je prvovrstno tehniko klevetanja, blatenja in je bil tako nesramen, da je celo sam gospodar Stalin o njem govoril, kot o »nesrečnem križancu med lisico in prašičem«. Svoje žrtve je na procesih obdeloval z neponovljivimi besedami, ki pa so se ohranile vse do danes, ker so jih morali zapisnikarji vnesti v sodne spise.

Politični procesi so bili farse in Višinski je bil njihov režiser; naročal jih je seveda brkati Stalin, ki je bil svojemu podložnemu zelo hvaležen, spoštoval pa ga ni nikoli, kot je to običajno pri tiranih.

Edini, ki je prestal vsa mučenja in se potem na procesu ni tudi sam obtoževal, kot so to počeli ostali reveži, je bil Buharin, ki je kljuboval s pokončno držo. Seveda ni nič pomagalo, kajti sam Višinski je nekoč rekel, da za uničenje nasprotnika ne potrebuje nobenega sodnega procesa. Seveda je to govoril človek, ki je osebno ponarejal dokumente in ustvarjal lažne dokaze samo zato, da je lahko nekoga obsodil na smrt. Stalin je vse to vedel in mu bil hvaležen, ker

dalje na 8. strani ■

Razstava v okviru Mittelfesta

V okviru Mittelfesta so v Čedadu pripravili razstavo z naslovom: »Incisione dalla Mitteleuropa«, na kateri so zastopani vidnejši umetniki petih držav t.i. pentagonale. Dela so razstavljena v občinskem centru, ki je bil prej osnovna šola, še prej pa bolnišnica. Adaptacija in prenovitvena dela v stari stavbi so imenitno opravljena in tako je Čedad dobil razstavní prostor, ki mu ga lahko zavidajo večja mesta. Morda ne bo prijal ljudem, ki jim postmoderni slog ni všeč, dejstvo pa je, da malokrat vidimo tako okusne posege v stare stavbe. Pastelne barve iz redno lepo učinkujejo, imenitno pa so tudi rešili problem luči.

V teh lepih prostorih razstavlja dela pet avtorjev iz petih različnih držav. Iz Italije je na razstavi Riccardo Licata, ki na izredno lepem in dragocenem papirju skuša z arhaičnimi motivi očarati gledalca. Njegovi kriptogrami lahko človeka navdušijo, enako pa ga lahko odbijejo. Licata, ki živi med Benetkami in Parizom, je dela izdelal v tehniki acquatinta.

Jiri Anderle je umetnik, ki zastopa Češkoslovaško, in je tudi širšemu občinstvu še najbolj poznan, lahko pa rečemo, da tudi najbolj dovtopen s svojimi izrednimi grafikami. S temi je tudi zaslovel po svetu. Pred leti je bila imenitna razstava tega umetnika tudi v Tržaški galeriji, kjer je razstavljal večje grafike. Anderle je znan po tem, da ima imenitno roko, njegove risbe nadaljujejo tam, kjer so velikani renesanse končali. Jiri Anderle, ki sicer živi v Pragi, je znan po vsem svetu, ker že štirideset let skozi risbo išče človeka. Ubada se samo z njim in z njegovo

vim mučnim življenjem, ostalo ga ne zanima. V Čedad je umetnik poslal grafike iz cikla »La Commedia dell'Arte«, kjer nas je groza ob prikazovanju človeških napak in pravih pošasti. Izredno zanimive pa so tudi grafike, ki so iz cikla »Appassionata Humana«. Ta Anderlejev sklop petnajstih grafik je namenjen Havlovemu eseju »Beseda o besedi«, ki so ga lansko leto izdali v dobrodelne namene v Nemčiji skupno z Anderlejevimi deli.

Dora Maurer prihaja iz Budimpešte, čeprav dela večinoma na Dunaju, kjer se ukvarja predvsem z multimedialno umetnostjo, kar se na razstavi tudi opazi, saj je še najmanj dopadljiva, da ne rečemo nerazumljiva. Njena dela s svojimi geometričnimi liki delujejo izredno hladno in so preveč ponavljajoča, da bi ogrela gledalca.

Jugoslavijo zastopa Vladimir Veličkovič z manjšimi grafičnimi deli, ki so, podobno kot vsa ostala umetnikova dela, naravnost pretresljiva. Veličkovič, ki je po rodu Beograjec, a že leta živi v Parizu, se ubada s človekom na pretresljiv način, riše ga v vseh mogočih pozah, najraje pa v bolečini, katere se ne more otresti. V Čedad je poslal nekaj grafik o stari turški navadi mučenja, o količenju, katerega ni potrebno opisovati. Veličkovič se je namreč zapisal eksistencialni bolečini človeka.

Ironični Adolf Frohner prihaja v Čedad z Dunaja, kjer ustvarja hudomušne in tudi tragične grafične liste, včasih so na meji sadizma, ki prikazuje žensko v tako nemogočih položajih, da nas je groza. Žensko telo mu je vse in to se tudi na razstavi vidi.

Padova:

»Od Bellinija do Tintoretta«

V Padovi so odprli razstavo, ki je vredna ogleda, saj sicer takih del ne moremo vedno videti v muzejskih stalnih zbirkah. Razstava bo odprta do jeseni, naslov pa so ji dali »Od Bellinija do Tintoretta«.

V predstavitveni uvodnik so zapisali, da so popotniki nekoč v vsakem mestu najprej pogledali na tržnici razstavljeno blago, da so videli, kaj vse mesto premore in česa ne, nato pa da so odšli v mestni muzej, kjer so si ogledali zbirko umetnin, ki največ pove o duši mesta skozi zgodovino. In prav v tej optiki lahko gledamo na razstavo, ki je v javnem muzeju pri Heremitih — Museo Civico agli Eremitani.

Načela, po katerem so se zgledovali stari popotniki, so se držali tudi organizatorji razstave »Od Bellinija do Tintoretta«; in prav je tako. Vseprevečkrat si namreč ogledamo razstave, ki nimajo s pravo umetnostjo dosti opraviti, preveč so modno usmerjene, premalo tehtne, da bi se lahko merile z umetninami, ki jih skozi stoletja hranijo muzeji, v katere le redkokdaj vstopimo, ker se nam zdijo nekako samoumevno poznani, čeprav to ni res. Tako so začeli v Padovi zadnja leta brskati po lastnih muzejskih zbirkah in na ta način tudi predstavljati svoje lepo in slavno mesto. Zanimivo je, da je obisk takih spretno in dobro reklamiziranih razstav veliko večji, kot je sicer obisk znanih muzejev, lahko pa tudi rečemo, da je kvalitetna raven predstavitve neke umetnine višja, ker nam jo organizatorji prikažejo v novem kontekstu, ki je običajno časovni.

V Padovi prav sedaj selijo muzej iz stare palače v novo stavbo in jim je ta priložnost prišla prav za razstavo. Razstavljenih je okrog dvesto imenitnih olj umetnikov, ki so delali v loku dveh stoletij, od Bellinija do Tintoretta torej. Kot idealna vzornika razstavi bi lahko imeli Giotta s svojo kapelo Scrovegni in Mantegna. Razstava skuša prikazati, kakšno je bilo slikarsko udejstvovanje v Padovi v renesančnem obdobju in to ji tudi uspe, čeprav na razstavi ni vseh štiristotih slik, katere sicer mestni muzej hrani iz tega obdobja. V Padovi so takrat delovali slikarji različnih šol, od beneške do lombardske slikarske šole, močan vpliv so imeli tudi slikarji iz Ferrare, ki je tedaj bila v razcvetu, pa tudi umetniki iz bližnje Verone.

Razstava se začne z Bellinijem in nadaljuje z umetniki tiste dobe vse do Tintoretta, ki ima na razstavnem prostoru tudi svojo znano sliko »Križanje«. Lorenzo Costa, Luini, Francesco Apollodoro, Previtali, Romanino, Sustris, Veronese, to je samo nekaj imen razstavljenih umetnikov v Padovi. Italijanska renesansa je namreč eno največjih obdobjev v zgodovini umetnosti. In taka je tudi razstava, na kateri opazimo tudi dela umetnikov, katerim sicer nikdar ne posvetimo dosti pozornosti, premajhni se nam zdijo ob velikanih. To naše mišljenje je seveda zgrešeno in prav tega se zavedamo na razstavi v Padovi. Katalog razstave je zelo lep, izdal pa ga je Leonardo Mondadori z De Lucom.

Sodobno kmetijstvo

Oljčna muha - najhujša nevarnost za oljke

Pred nekaj dnevi je posebna pokrajinska služba, ki nadzoruje oljčne nasade na Tržaškem, sporočila, da so v Bregu opazili prisotnost oljčne muhe, ki je najbolj nevarna žuželka za oljke pri nas. Potrebno je zato škropljenje, da ne bi muha povzročila tako velike škode, kot jo je lani, ko je v Bregu in tudi v Istri uničila velik del pridelka.

Praden povemo kaj več o škropljenju, je mogoče prav, da spregovorimo o sami škodljivki. Oljčno muho najlažje prepoznamo po dveh malih temnih madežih na skrajnem robu prozornih kril. Med trupom in zadkom ima slonokoščeno bel trikotnik. Oči so zelenkaste, telo je rjavorumene barve, na zadku pa ima črne lise. Muha je dolga približno pol centimetra. Oljčna muha prezimi kot buba, kakih 5-7 cm pod zemljo, ob lepi zimi pa kar na prostem, v krošnji. Že marca lahko opazimo prve vzlete, a do cvetenja in oploditve oljke ni nevarna. V sedanjem času, ko so male oljke že opazne (letos jih je sicer precej manj) pa postane oljčna muha huda škodljivka. Muha začne namreč odlagati jajčeca na male plodove. Pik legla povzroči črna črna madež, v obliki trikotnika, pod katerim je jajčece. Po dveh do štirih dni, odvisno je pač od toplote, se izleže ličinka, ki se hrani z mesom. Po približno 10-13 dneh, se ličinka zabubi. Tako zreživi še nadaljnjih 10 dni, ko se ličinka, ki je dolga kakih 7-8 mm, spremeni v muho in s tem se sklenuje ciklus ene generacije. Opisani ciklus traja nekaj manj kot mesec dni, to pa je pomembno, ker lahko na ta način izračunamo najprimernejši čas za škropljenje.

Pri nas navadno doseže muha 2 do 3 generacije, če pa upoštevamo, da ena muha lahko izleže od 250 do 300 jajčec, in da odloži le eno jajčece na plod, si lahko predstavljamo, kolikšno škodo povzroči, saj prizadeti sadeži navadno odpadejo.

Optimalna temperatura za muho je si-

cer nekaj nad 20 stopinj, ko je nad 30 stopinj Celzija, se ciklus zaustavi, a ne popolnoma. Strokounjaki zato svetujejo, naj bi spremljali pojav, da ne bi škropili tudi ko to ne bi bilo potrebno. V ta namen svetujejo dva sistema. Kot najbolj učinkovito sredstvo za ugotavljanje napada in za biološko uničenje mrčesa svetujejo uporabo tako imenovanih feromonskih vab, ki privlačijo moško zalego. Samci se namreč izležejo kak dan pred samicami in feromoni, ki so na vabah — gre za snovi, ki jih naravno vsebujejo samice, da privlačijo samce — privabijo samce, ki se ujamejo na te sodobne »muholovke«. Ko opazimo, da se je ujelo kakih 10 do 15 muh, moramo pregledati oljke in če ugotovimo, da je bilo napadenih že 10%, je to pravi čas, da opravimo škropljenje. Isto pravilo velja, če uporabljamo za pregledovanje preleta muh rumene tablice, ki jih premažemo s posebnim lepilom za mrčes. Rumena barva sicer privabi tudi druge žuželke, a ne čebel, in ko ugotovimo že prej omenjeno število ujetih muh, škropimo.

Izvedenci svetujejo, da v skrbi za čim bolj kemično čiste oljke ne škropimo direktno sadežev, ampak uporabimo škropila na osnovi dimetoata (npr. Rogor) in to v precej veliki količini, a tako, da ga pri mešamo vabi na osnovi hidroliziranih beljakovin, ki jo zastrupimo — kot rečeno — z insekticidom. Hidrolizirane beljakovine prodajajo npr. pod imenom Buminal, a obstajajo tudi drugi pripravki. Muhe, kot znano, privabi vse, kar je sladko, kot tudi rumena barva. S to mešanico, sladko raztopino in Rogorjem ali Lebaycidom, poškopimo zid, deblo in nosilne veje oljke, izognemo pa se škropljenju rodnih vej. Lanske izkušnje takega načina škropljenja so pri nas pokazale precejšen uspeh. Dejstvo je, da so oljke na ta način vsekakor bolj biološko neoporečne, kot če bi jih direktno in to vsaj trikrat v enem poletju poškopili z insekticidom. Takšno škrop-

ljenje je toliko bolj učinkovito, če je vreme suho.

Prav pa je, da opozorimo, da je tradicionalno škropljenje s sistematičnimi škropili, npr. z Rogorjem, zelo zahtevna zadeva. Škropiti moramo ob pravem trenutku, saj škropilo uniči ličinke, ki so še tik pod oljčno kožico, zato bo učinkovito le, če bomo škropili v 48 urah, potem ko smo opazili vbode na 10 odstotkih oljk, če ta rok zamudimo, je škropljenje nesmiselno, saj ličinka začne prodirati v notranjost ploda.

Pokrajinska služba bo zato po sredstvih javnega obveščanja pravočasno sporočila, kdaj je treba škropiti.

—o—

Litva je prva država, ki je priznala Slovenijo in Hrvaško. Pred nekaj dnevi je Litva prejela enako priznanje od Rusije, ki je zdaleč največja republika v Sovjetski zvezi.

Zadnja vojna je prizadejala nov, hud udarec gospodarstvu v Sloveniji. Svet Demosa, se pravi koalicije, ki je na oblasti po lanskim volitvah, je na seji pred nekaj dnevi sklenil nekoliko preurediti sestavo vlade, da se omogoči učinkovitejši boj za odpravo gospodarskih težav. Predsednik vlade Peterle je izjavil, da bo ožji odbor izoblikoval ustrezen predlog o preureditvi, o čemer bo sklepal svet Demosa.

Jugoslovanska vojska še dalje zapušča stražnice ob meji z Italijo, Avstrijo in Madžarsko. Stražnice predaja slovenski policiji oziroma Teritorialni obrambi. Slovenska policija ima dejansko že nadzorstvo nad celotno mejo. Zatika pa se z umikom JA iz Slovenije. Zdi se, da se hrvaške oblasti obotavljajo pri izdaji dovoljenja za prevoz tankov, streliva in ostale opreme po železnici skozi hrvaško ozemlje v Bosno in Srbijo, kot je bilo sklenilo zvezno predsedstvo (sicer proti volji predsednika Mesića). Do tega trenutka prihaja le do koncentracije JA na nekaterih zbirnih točkah v Sloveniji.

Drugi kongres slovenskih krščanskih demokratov bo sredi septembra v Novi Gorici. Udeležili se ga bodo tudi ugledni gostje iz tujine.

Jurij Palik Sprenevedanja imajo dovolj

Pred dnevi, ko smo vsi ob meji govorili samo o položaju v Sloveniji, ko smo se vozili mimo tankov v Rožni dolini, sem se ustavil na tržaškem Krasu in sedel v slovenski gostilni. Ko sem prisluhnil pogovoru, katerega sem hočeš nočeš moral slišati od sosednje mize, nisem mogel verjeti, da je to res, kar slišim. Možje so namreč vsi vprek govorili čez Slovenijo, kaj da hoče imeti, saj da je bilo v jugoslovanski ureditvi res kaj narobe, a da je tako povsod; podobne stvari so natepali. Vsi so bili prav strupeno proti novi ureditvi, da ne govorim, kaj vse so vedeli povedati o »klerikalcu«, ki je sedaj predsednik slovenske vlade.

Najbolj žalostno je bilo, da so bili vsi Slovenci.

Potem je mlajši fant rekel: »Kaj hočejo še imeti, saj imajo vsi nove hiše in avtomobile!«

Nesramnost presitega želodca, da ne rečem kaj drugega, je vrela na dan; zabita in že na samem začetku preživeta ideologija je drla skozi njihova usta. Zadnji stavek pa je bil le preveč značilen za določene ljudi v zamejstvu, ki so prepričani o lastni ogroženosti in kaj jaz vem še kaj, zato imajo zelo radi pomoč od vsepovsod, da bi pa kaj sami dali, o, tega pa ne. Neki furlanski intelektualec mi je pred leti dejal, da ne verjame slovenskim zamejcem predvsem zato, ker jih vidi, kako se obnašajo v Sloveniji, kjer na vse pretege kažejo, da so italijanski državljani. V Italiji, da se seveda obnašajo drugače.

Strinjal sem se z njim, ker to tudi mene zelo moti. Srečati nekatere Slovence iz Italije v slovenskih hribih, je nekaj podobnega, kot če Rus sreča Amerikance, razlika je velikanska, dostikrat se zamejci prav potrudijo, da med seboj govorijo

italijansko spakedranščino, mešano s slovenskim narečjem. Tako, da se ve, odkod je kdo.

Vedno mi je šlo na živce, ko sem gledal ljudi, ki so se še pred časom vozili v Ljubljano na pogovore, kjer so razlagali, kako jim je hudo, ker so zamejci. Vozili so se seveda v velikih avtih, jedli na račun tistih, ki imajo vsi nove hiše in avte in vedno jamrali, po možnosti tudi kopicili na skrivnem denar, ki so ga v bližnji Sloveniji vodilni trgali pri slabi plači tudi tistim ljudem, ki nimajo nove hiše in novega avta. Teh pa ni niti tako malo, res jih ni tako malo, posebno med mladimi. Sedaj se šušlja, da se v Ljubljano taki ljudje manj vozijo, ker se je vseeno končno nekaj spremenilo.

Ne verjamem v hitre spremembe, na žalost še vedno velja, da je stara navada železna srajca. Svet se premika počasi, vedno iste napake delamo, vedno iste stvari.

Vedno me boli, ko mi kdo v zamejstvu razlaga, kako slabo se dela v Sloveniji,

Draga 1991

▣ nadaljevanje s 4. strani

ko smo letos zaupali mladim lastno prireditelje, ki si jo samostojno organizirajo.

Kakšen je pomen teh študijskih dni danes, ko so se politične razmere v matici po prvih demokratičnih volitvah bistveno spremenile?

Politične razmere so se v zadnjih dveh letih res bistveno spremenile, toda prav to obdobje dokazuje tudi, da je treba še veliko storiti za normalizacijo družbenega življenja v Sloveniji. Enopartijski sistem in pomanjkanje svobode kritike sta pustila vidne posledice, saj je večina slovenskega naroda preprosto prenehala misliti o javnih in splošno družbenih zadevah in to za civilno družbo ni dobro, zlasti za tako, ki hoče stopiti v korak z Evropo. Draga kot šola demokracije, dialoga in strpnosti je torej še potrebna širši slovenski skupnosti.

Kakšen je vaš kriterij za izbiro predavateljev? Se je morda ta kriterij spremenil v zadnjih dveh letih?

Vedno smo izbirali med ljudmi, ki dajejo jamstvo, da so svobodni in da lahko povedo kaj koristnega za našo skupnost. Iskali smo jih res da povečini med katoliško usmerjenimi javnimi delavci, vendar smo segli tudi med tiste, ki so spadali v idejno čisto nasproten krog. Tako ravnamo tudi zdaj.

(S Sergijem Pahorjem se je pogovarjala Helena Jovanovič)

—o—

»VIŠINSKI« — KNJIGA, KI BO IMELA USPEH

▣ nadaljevanje s 6. strani

je svinjarije opravljal Višinski namesto njega. Bil mu je zelo hvaležen in mu je zato omogočil tudi imenitno politično kariero, ko ni imel več potrebe po političnih procesih. Višinski je tako postal politik, ki je svojo upokožitev dočakal po Stalinovi smrti, kot veleposlanik Sovjetske zveze v Združenih narodih, organizaciji, ki naj ne bi imela takih ljudi v svojih vrstah. Umrl je mirno v pokoju.

kako je vse zanič, kako je bil nemogoč prejšnji sistem, kje so napake in še in še. Res me boli, ker sem se pač v Sloveniji rodil, tam živel, se v šoli učil o zamejskih Slovencih, ki da nimajo pravic, in podobne stvari, katere vsi poznamo. Še sedaj se spominjam, kakšen šok je bila zame maturo v Trstu, opravljal sem jo kot privatist. Večina kolegov in kolegic je med seboj govorila neko polomljeno tržaščino, v katero so vstavljali tudi slovenske besede. Pozneje sem se na to naučil, kot tudi na mnogo drugih stvari, začel sem luščiti zrnje od plevela. Vseeno pa me je vedno bolelo, ko so zafrcavali Jugoslavijo, ko so govorili slabo o Slovencih onkraj meje. Naslednji dan pa so šli gor, »v Jugo«, po meso in bencin, odhajali v Bohinj in na Bled na počitnice, večina njihovih vrstnikov v Sloveniji tam ni nikdar prenočevala, ker tega enostavno ni denarno zmogla, a to ni bilo in ni važno.

Potem sem na tihem klel, ko sem videl

Tudi letos v Sloveniji festival Idriart

V Sloveniji so zadnje čase morali odpovedati veliko kulturnih prireditev, ker so nastale težave, ki so posledica napada na samostojnost Slovenije.

Kljub temu se organizatorji trudijo, da bi rešili kar se pač rešiti da, in tako bo tudi letos festival Idriart. Ze samo vodilo Idriarta je aktualnejše kot kdajkoli doslej, saj pravi takole: »S pomočjo umetnosti graditi trajne mostove, ki bodo pomagali preseči ideološke, družbene in ekonomske razlike med ljudmi različnih dežel.«

Festival Idriart bo na Bledu, že sedmi po vrsti, od 4. do 11. avgusta. V vabilu na festival sta Miha Pogačnik in Vladimir Černe zapisala: »V dneh, ko želijo zadošiti narodovo željo in voljo, živeti in ustvarjati v svobodni demokraciji, v času, ko preplašene slovenske muze molčijo, Idriart hoče in mora obuditi zavest o dobrem in humanem človeku ...«

Seveda so program festivala organizatorji zaradi nekaterih odpovedi morali spremeniti. Otvoritev festivala bo na blejskem gradu, kjer bo prisotne pozdravil tudi član predsedstva Republike Slovenije Ciril Zlobec, trobilni kvartet Gallus pa bo poskrbel za umetniški program.

Na festivalu bodo nastopile glasbene skupine: Trobilni kvartet Gallus, tenorist Nigel Ro-

gers in čembalistka Lucy Hallman Russell, Miha Pogačnik, pianistka Marija Nanitsche-eva, Urugvajec Baltazar Benitez, Kocian kvartet iz Prage, čelist Miloš Mejnik, Slovenski madrigalisti pod vodstvom Janeza Boleta in nekatere krajevne skupine.

O Idriartu organizatorji pravijo, da je festival prihodnosti, ker ima za temelj podobo človeka, ki skuša preseči bolezn industrijske dobe — elitno mišljenje v kulturi, politično enakost in enostranskost ter ekonomsko odvisnost. Na prejšnjih festivalih je sodelovalo čez petindvajset tisoč ljudi, ki so ohranili med seboj prijateljske vezi in s tem navezali prijateljstva med narodi od vzhoda do zahoda in od severa proti jugu.

—o—

Kljub poletni vročini in počitniškemu vzdušju se v Italiji nadaljuje živahna strankarska dejavnost. V središču pozornosti je predvsem vprašanje institucionalnih reform, o čemer je govorila tudi poslanica predsednika republike parlamentu. Najbolj aktualna je — vsaj tako se zdi — sprememba volilnega zakona. O tem in ostalih problemih bo baje razpravljal vrh vladnih strank, ki ga bo menda sklical predsednik vlade Andreotti.

Kulturne prireditve v Ljubljani

Zadnja leta je v navadi, da vsako mesto, ki vsaj nekaj dà nase, mora poleti imeti veliko kulturnih prireditev. Seveda tudi Ljubljana ni izjema, saj noče že od nekaj biti druga nobenemu mestu. Želje so seveda nekaj, dejansko stanje pa vse nekaj drugega.

Tako se je letos zgodilo, da jo je znana vojna pošteno zagodla organizatorjem kulturnih večerov v Ljubljani. Organizatorji največje prireditve v Ljubljani, Poletnega festivala, so imeli malo težav, da so prepričevali nastopajoče, naj vendarle pridejo v Ljubljano, ker ni več vojne nevarnosti. Kaže, da jim je to uspelo, nekaj nastopajočih pa je vseeno odpovedalo udeležbo in je zato festival okrnjen.

V Ljubljani pa ni vse poletni festival in v to nas prepriča že pogled na program, ki so ga sedaj objavili pri agenciji Figaro. To je nam-

reč agencija za glasbeno scensko dejavnost, ki si zadnje čase izredno prizadeva, da bi bilo kulturno življenje v Ljubljani bogatejše

Organizatorji omenjene agencije so že spomladi pripravili program za mesec julij in avgust in se tako postavili ob bok Poletnemu festivalu in Društvu za oživljanje kulturne podede starega mestnega jedra Ljubljane, ki edina skrbita za kulturo željne goste in Ljubljance v poletnih mesecih, ko vsa gledališča in tudi Cankarjev dom zaprejo svoja vrata.

Prireditvam so dali naslov Ljubljanski komorni večeri. Seveda organizatorjem ni šlo samo zato, da bi pripravili predvsem dober program, ampak so si prizadevali v program uvrstiti tudi nadarjene glasbenike, ki širšemu občinstvu še niso poznani. Koncerti teh umetnikov so v petkih in sredah.

na slovenski televiziji nekatere tukajšnje ljudi, ki so se slinili tamkajšnjim politikom.

»Saj gre vendar samo za denar, samo za denar«, sem si vedno govoril, a ni pomagalo. Vedno pomislim na brata, ki dela vsak tretji teden ponoči, tako že vrsto let in tudi njemu poberejo nekaj odstotkov, ki so namenjeni tudi za take ljudi, ki niti toliko ponosa nimajo, da bi bili Slovenci pred samimi seboj, kaj šele pred svetom. Kako je ta denar porabljen, ali je bil porabljen, ne vem, vem pa da ga je bilo dosti, saj se drugače nekateri tipi tukaj res ne bi mogli voziti v zlatih kočijah, kot se.

Upam in srčno želim, da bi bilo teh svinjarij enkrat konec, posmeha in pomilovanja imam dovolj. Mirno pa lahko zapišem, da imajo sprenevedanja tudi v Sloveniji ljudje že dovolj, ljudje, ki imajo že svojih težav dovolj.

Vem, da sem tisti dan hotel nekaj odgovoriti tistim Kraševcem, ki so bili tako

proti samostojni Sloveniji, hotel sem jim reči, naj vendar pomislijo tudi nase in na ugodnosti, ki bi jih s tem imeli, a nisem rekel ničesar, ker je zato poskrbela žena. Ko je ugotovila, kaj govorijo, je hitro plačala in sva šla. Na vratih pa sem se vseeno obrnil in hotel nekaj reči. A se ni splačalo, res se ni splačalo.

Enako bedastega sem se počutil, kot taktat, ko sem na univerzi v Trstu stal za dekletom, ki ga nisem poznal, in videl, kako je napisala, da je Italijanka po narodnosti. Čez mesece sem jo namreč spoznal in je bila zelo vneto Slovenka pri nekem zamejskem kulturnem društvu. Je seveda iz družine, ki velja tukaj za steber slovenstva, takih družin je tu precej. Vse premalo pa je takšnih, ki se s slovenstvom ne ponašajo, ampak slovenske enostavno so. Vse skupaj je zelo enostavno, res zelo enostavno.

Pravijo, da so enostavne stvari dosti krat najtežje.